

BOHEJLSKOV ELVÉN

leg./autoriseret psykolog
clinical psychologist

Udtalelse om magtanvendelse på mennesker med autisme.

Undertegnede har i mange år arbejdet med udredning og pædagogisk planlægning af insatser for mennesker med udviklingsforstyrrelser, herunder autisme, og har sideløbende under to år haft ansættelse som faglig konsulent på daværende Videnscenter for Autisme. Desuden har jeg været medlem af redaktionsgruppen for National Autisme Plan (Socialstyrelsen) og redaktør for National Autisme Plan Ungdom. Ud over dette har jeg skrevet fagbøger og kursusmateriale om autisme og andre udviklingsforstyrrelser samt om problemskabende adfærd og de metoder vi bruger i forhold til det.

I de seneste 10 år har der været en stor udvikling på autismefeltet. Den tydeligste udvikling har været at brugen af fysisk magt i pædagogiske tilbud er mindsket markant. Det er en yderst positiv udvikling. Udviklingen har handlet om en alt større bevidsthed om farligheden ved magtanvendelse men også om de negative konsekvenser for den enkelte elev/bruger og for de pædagogiske tilbud. I denne udvikling indgår udvikling af evidensbaserede metoder for at håndtere problemskabende adfærd uden brug af magt, hvilket har indebåret at det i dag anses at man uden vanskeligheder kan undvige brugen af fysisk magt i langt de fleste tilbud for mennesker med autisme.

Forskningen om brugen af fysisk magt i pædagogiske tilbud er entydig: Der er ikke påvist nogle positive konsekvenser af brug af fysisk magt i form af fastholdelse generelt, hverken hos børn eller voksne. Der er dog i forskningen fundet tydelige tegn på at brugen af fysisk magt

- medfører øget problemskabende adfærd hos brugeren
- er en negativ faktor i opbygningen af pædagogisk alliance
- medfører en følelse af magtesløshed hos personalet som medfører øget personaleomsætning og dårligt arbejdsmiljø
- kan skabe alvorlige traumer hos de personer som udsættes for dem
- medfører skader hos næsten 20 % af både personerne med autisme og hos personalet
- kan medføre alvorlige somatiske symptomer på grund af iltmangel, i visse tilfælde død ved såkaldt positionel asfyksi

Derfor er magtanvendelsesbekendtgørelserne tydelige: Magt kan kun bruges i nødstilfælde, skal indberettes og skal medføre en plan for hvordan man kan undgå en brug af magt i en lignende situation.

BOHEJLSKOV ELVÉN

leg./autoriseret psykolog
clinical psychologist

Ved autisme kompliceres brugen af fysisk magt desuden af at mennesker med autisme har sværere end andre for at tolke sine omgivelser. De har svært ved at beregne andres hensigter, tanker og følelser. Desuden er de præget af mangelfuld affektregulering, hvilket indebærer en langt højere angstberedskab end andre mennesker. Derudover har de fleste mennesker med autisme sanseforstyrrelser, hvilket ofte indebærer stor risiko for at blive overstimuleret ved fysisk kontakt. Mennesker med autisme skal ses som en af de absolut svageste og mest sårbare grupper vi har i samfundet.

Det indebærer at en fysisk magtanvendelse i form af fastholdning eller lignende ofte er langt mere traumatiserede for mennesker med autisme end for andre. Ofte indebærer en fysisk magtanvendelse af en person med autisme at personen oplever intens angst og kaos, bliver voldsomt overstimuleret af indtryk og får en kraftfuld følelse af kontroltab. Dette er yderst traumatiserede og en absolut negativ faktor for personens udvikling som ofte medfører at vi ikke kan opnå de pædagogiske indsatsers mål.

At udsætte mennesker med autisme for gentagne fysiske fastholdelser i et offentligt tilbud kan således ses som institutionelt vold mod en yderst svag gruppe i samfundet. Vold som havde kunnet undgås hvis personalet var uddannet i moderne evidensbaserede metoder til håndtering af problemskabende adfærd. At gennemføre en magtanvendelse i form af fysisk fastholdelse af en person med autisme uden at det medfører en rutineændring, ændring af den pædagogiske ramme eller uddannelse af personale men henblik på at undgå yderligere vold bør ikke anses som god pædagogisk praksis.

Den 4. juni 2012

Bo Hejlskov Elvén
Autoriseret psykolog